LA TARÀNTULA CEGA

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL / JAUME CABRÉ

Elogi del professor de secundària

Que ho sàpiguen els pares: la feina de mestre és esgotadora. A secundària, el doble. I no perdis el somriure. De tant en tant apareix una criatura que arribarà més lluny que el mestre

He llegit un llibret deliciós: *Éloge de la transmission. Le maître et l'élève1*, que explica una conversa i una relació que Cécile Ladjali, professora de literatura en un institut de secundària de la *banlieu* de París, i els alumnes de la seva classe van tenir amb George Steiner. Les reflexions que exposo ara són extretes del llibre però també de la lectura que n'he fet jo, precisament ara que el dificilíssim ofici de professor de secundària surt als mitjans per les noves propostes de llei d'educació.

Diu Pascal que si hom aconsegueix estar-se assegut en silenci i a soles, en una habitació, és que ha rebut una bona educació. És tan actual, això, avui que el gregarisme ens fa tenir por fins i tot del silenci! El professor sap que la grandesa de la literatura és que és gratuïta: existeix perquè ho vol el poeta. Sap que qui escriu és perquè és capaç d'inventar un nou llenguatge; sap que l'important no és escriure *això* sinó escriure *així*. I que aquí rau la diferència entre el bon llibre i el que és prescindible. I també sap que la gran resistència de l'alumne a llegir, si es dóna, és per la por al silenci; el lector, gràcies a l'experiència de l'estil, es troba sol, cara a cara amb ell mateix. Però al final d'una lectura assolida hi ha la satisfacció d'haver fet cim. El professor treu l'alumne del seu món i el condueix on sigui que no hauria arribat sense el seu ajut. Ja sigui a entendre les derivades, a admirar en silenci un poema o a captar un timbre o una harmonia. I el professor, sense complexos, ha de deixar clar a l'alumne que això és difícil. Però que no passa res, perquè, contra el que molts prediquen, la dificultat per ella mateixa és educativa. La feina ben feta del professor no és la d'apartar els obstacles que l'alumne es troba en l'estudi i de vegades en la vida, sinó la d'ajudar-lo a superar-los: la dificultat és educativa.

En algun lloc he escrit que ensenyar és, sobretot, transmetre passions. El professor fa coses en la vida; possiblement, fa coses que l'apassionen; aquestes coses les transmet, encara que no formin part del programa de la disciplina que imparteix. Però el més habitual és que la disciplina que imparteix sigui *la seva passió*. I no s'ha de justificar davant dels alumnes: ensenya les coses que li agraden i punt. Per això és professor d'història o de química. Sovint sembla que el professor hagi de demanar permís per posar-se a explicar una novel·la, o els logaritmes neperians. Com si ens haguéssim d'avergonyir de les pròpies passions! Diu Steiner que cal ser una mica il·luminat: la teva passió farà que l'alumne escolti; potser se'n fotrà; potser, quina sort!, t'ho discutirà. Però t'haurà escoltat.

IL·LUSTRACIÓ: **GUILLEM CIFRÉ**

El gran drama als sistemes educatius europeus és la rebaixada de llistó. La falsa democràcia de la mediocritat que ha instaurat el rasant igualitari ens fa difícil ajudar els nens a somiar, a ultrapassar les seves limitacions. Hem de deixar que els alumnes que puguin volar arrenquin el vol. Amb els que no volin ja farem un passeig, que serà preciós, però a peu de terra. Però, per l'amor de Déu, en nom de quin dret hem d'impedir que el que pugui arrenqui a volar?

A Roma he conegut estudiants de batxillerat: fan cinc anys de llatí, tots, els de ciències i els de lletres. Els de lletres, a més, fan quatre anys de grec. Avui, dos mil vuit. I a un estudiant que es prepara per entrar en una enginyeria li demanen un treball sobre Maquiavel. Però no sobre *El príncep,* que podríem dir, amb optimisme, que és a flor de llavi, sinó sobre *La mandràgora*. Sense complexos, sense demanar permís a l'associació de pares o als partits polítics. I trencant la barrera entre ciències i lletres, creant ponts entre les dues grans àrees.

Els estralls provocats per la reforma educativa, per la quasi desaparició de la formació professional (situació que ha generat alumnes descol·locats i professors amargats), per la difícil tasca de rebre, durant tots els mesos que dura el curs, un contingent d'alumnes forans que comencen de zero, si més no a nivell comunicatiu, fan difícil aquesta professió tan essencial.

Que ho sàpiguen els pares: la feina de mestre és esgotadora. A secundària, el doble. I no perdis el somriure. Però la professora esgotada sap que, de tant en tant, es converteix en testimoni dels descobriments admirats dels alumnes. I sap que, de tant en tant, apareix una criatura que l'ultrapassarà, que arribarà més lluny que ella en aquella matèria que domina. És l'inenarrable plaer reservat a l'*homo didascalicus*.

Diu Heidegger: "Qui vulgui respostes, que calli; qui busqui preguntes, que llegeixi poesia". El filòsof ens invita primer a llegir poesia i després a rumiar, a soles, asseguts en aquella habitació de Pascal. Tot un programa educatiu.*

Jaume Cabré